

ТУРИЗМ

УДК 379.822

**ЕКСКУРСІЙНО-ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МІСТА РІВНОГО
ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ОСВОЄННЯ (НА ПРИКЛАДІ РІВНЕНСЬКОГО
ПАРКУ-ПАМ'ЯТКИ САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА ІМ. Т. Г. ШЕВЧЕНКА)**

С. С. Семенов

студент 4 курсу, група ТУР-41, навчально-науковий інститут агроєкології та землеустрою
Науковий керівник – ст. викладач М. С. Яковишина

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

У статті розглянуто екскурсійно-туристичний потенціал Рівненського парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва ім. Т. Г. Шевченка. Зазначено, що тема Любомирських у Рівному не розкрито. Підкреслена важливість тематичних екскурсій для залучення туристів. Запропоновано короткий зміст театралізованої екскурсії для Рівненського парку.

Ключові слова: екскурсія; екскурсійний потенціал; інтерпретація природної та історико-культурної спадщини; парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва; театралізовані екскурсії; туризм, туристичний потенціал.

В статье рассмотрен экскурсионно-туристический потенциал Ровенского парка-памятника садово-паркового искусства им. Т. Г. Шевченко. Отмечено, что тема Любомирских в Ровно не раскрыта. Подчеркнута важность тематических экскурсий для привлечения туристов. Описано краткое содержание театраллизованной экскурсии для Ровенского парка.

Ключевые слова: экскурсия, экскурсионный потенциал; интерпретация природного и историко-культурного наследия; парк-памятник садово-паркового искусства; театрализированные экскурсии; туризм; туристический потенциал.

The potential of guided tours through the Rivne park-monument of landscape architecture has been discussed in the article. It was noted that the topic of Lubomirski in Rivne is not disclosed. The importance of thematic guided tours for attract tourists was emphasize. The examples of ideas of the theatrical guided tour for the Rivne park were done.

Keywords: guided tours; excursion potential; interpretation of natural and historical and cultural heritage, park-monument of landscape architecture; theatrical guided tours, tourism; tourism potential.

На даний час місто Рівне не може похвалитись наявністю великої кількості історико-туристичних ресурсів, оскільки давня архітектура майже не збереглась. Проте, одним із потужних інструментів залучення туристів може бути вдало організована екскурсійна діяльність. Як перспективний об'єкт для проведення цікавих екскурсій варто розглядати Рівненський парк-пам'ятку садово-паркового мистецтва ім. Т. Г. Шевченка.

Зважаючи на те, що садово-паркові ландшафти зберігають пам'ять про своїх власників, вони є важливими об'єктами рекреаційно-туристичної діяльності. До того ж, парки мають особливе значення для усіх міст України, адже їх мешканці відчують нестачу природних рекреаційних ресурсів.

Аналіз останніх досліджень. Екскурсійно-туристичну спрямованість парків-пам'яток

садово-паркового мистецтва відзначали у своїх працях Покоłodна М. М., Гладка О. Е., Литвак І. В., Редько В. Є., Кравцова І. В. та ін. [1-4]. Деякі науковці навіть розглядають міські парки як окремий вид спеціалізованого туризму, зокрема, «садово-паркового туризму» [4]. Наявні наукові публікації свідчать про вагомий роль парків-пам'яток садово-паркового мистецтва у розвитку туризму в містах, проте екскурсійних розробок для парків недостатньо.

У ході аналізу екскурсійно-туристичного потенціалу міста Рівного використовувались загальнонаукові методи. Матеріалом для написання роботи був аналіз наукових і літературних матеріалів та огляд Інтернет-ресурсів.

Мета дослідження – проаналізувати екскурсійно-туристичний потенціал Рівненського парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва ім. Т. Г. Шевченка та розглянути можливі шляхи його ефективного використання. Для досягнення мети були окреслено завдання: проаналізувати особливості центрального парку міста в аспекті організації екскурсій, розробити заходи для активізації використання його екскурсійного потенціалу.

Парки є цікавими для туристичного бізнесу, оскільки відрізняються культурними та історичними пам'ятками. Історія рівненського парку починається у XVIII ст. і пов'язана з родиною Любомирських. У жовтні 1939 року було прийнято рішення про створення на території колишнього фільварку «Гірка» міського парку культури та відпочинку. Ім'я Тараса Шевченка парк отримав у 1940 році з нагоди 125-річчя з Дня народження поета. Нині у парку є багато цікавих дерев, зокрема, каштан істивний, оксамит амурський (або коркове дерево), віковічні буки, дуби (одному з яких більше 400 років), що створює потенціал для проведення просвітницьких еко-ботанічних екскурсій.

Історія Рівненського парку пов'язана із своїми власниками □ родиною Любомирських. Дана історична тематика має значний екскурсійно-туристичний потенціал. Адже, в Європі існує «Туристичний маршрут родових гнізд Любомирських», який проходить через найцікавіші міста та села, пов'язані з магнатською сім'єю у Підкарпатському воєводстві в Польщі, Львівській області в Україні і в регіоні Прешов у Словаччині [5]. Міста Рівного поки що у цьому маршруті немає. Розвиваючи дану тему, варто зазначити, що цікавим доповненням до екскурсійної розповіді може бути інформація про те, що нащадок рівненських Любомирських, власне онук Адама Любомирського, Алекс Любомирський нині є відомим у світі фотографом [6]. На жаль, Адам у 1940 р. помер у рівненській в'язниці.

До екскурсійно-туристичних переваг парку варто згадати відкриття у найближчому майбутньому туристичної атракції «Рівненські підземелля», на реалізацію якого місто виграло грант від ЄС. Це означає, що Рівне європейському туристу цікаве. Тема підземель взагалі є цікавою для туристів [8].

Протягом року на території парку проходить ряд фестивалів. Хотілося б зазначити, що нині індустрія розваг на відкритому просторі переживає підйом. Тому вдало організований міський фестиваль у парку може стати справжнім туристичним магнітом. Для залучення туристів варто проводити тематичні екскурсії, зокрема театралізовані. Вони можуть організовуватись нечасто, кілька разів на рік, але будуть приуроченими до певної дати. Наприклад, у жовтні 2019 році буде 80 років від створення міського парку на території фільварку Любомирських. З нагоди цієї річниці варто б було влаштувати велике театралізоване дійство-екскурсію. Дата проведення повинна обиратись з огляду на прогноз погоди, оскільки це екскурсія під відкритим небом. Це може бути день осіннього рівнодення (23.09), день туризму (27.09), свято Покрови (14.10), тощо. Під час розробки такої екскурсії варто використовувати елементи інтерпретації природної та культурної спадщини. Це може бути тематична історико-краєзнавча екскурсія із назвою «Подорож у часі», за формою проведення – театралізована екскурсія-прогулянка (екскурсія-масовка). Метою даної екскурсії є: ознайомити екскурсантів з історією міста та відомими його особистостями, заохотити до розширення світогляду, сформувати пізнавальний інтерес до дослідження культури, історії та природи рідного міста. В якості екскурсійних об'єктів виступатимуть:

віковічні та екзотичні дерева (природні об'єкти), залишки колишнього гаю та палацо-паркового ансамблю «На Гірці» (пам'ятні місця, пов'язані з історією); залишки палацу «на Гірці», підземні тунелі (будівлі й споруди).

Окремі ідеї для розповіді під час екскурсії Рівненським парком уже були описані в деяких публікаціях. Зокрема, зазначалось, що варто: 1) звернути увагу на лікарські властивості деревних та трав'янистих рослин, їх застосуванні у побуті; 2) згадати про священика і народного цілителя Михайла Носаля, чиє життя пов'язане з історією міста; 3) звернути увагу на цікаві факти про плоди, квіти, шишки; 4) провести дискусію з приводу дати заснування міста Рівне та щодо легенди про місто Суренж тощо [7].

У театралізовану екскурсію варто ввести персонажі князя Несвицького та його дружини Марії, а також наступні епізоди: 1) князь зачитує грамоту, яка підтверджує факт купівлі маєтностей; 2) Марія Несвицька тужить за своїм чоловіком, говорить про те, що переїде в Городок, але запросить ремісників і майстрів, щоб розбудувати село Рівне; 3) Марія отримує грамоту від короля Казимира про надання Магдебурзького права; 4) Марія Рівненська (Несвицька) помирає, а перед смертю передає управління маєтками своїй єдиній онучці.

Цікавим для екскурсантів також буде період князювання Любомирських: 1) розіграти сценку таємного побачення Людвіки Сосновської і Тадеуша Костюшка; 2) зробити постановку як князь Станіслав Любомирський сидить за столом, грає в карти, й говорить своїм друзям, що мріє про гай, де б міг полювати.

Оскільки Рівне має багату історію (кілька разів було столицею), то ці факти обов'язково необхідно згадати під час даної екскурсії. Отже, варто згадати про Симона Петлюру, вагон якого прокочувався залізницею по Україні, через що Рівне за 1919 рік двічі було столицею. Варто театралізувати ритуал посвяти С. Петлюри у масони, адже він був Першим Великим Магістром Великої Ложі України. Було б добре ввести персонажі М. Носаля, У. Самчука. По завершенню необхідно провести анкетування учасників екскурсії.

Провести вищеописану театралізовану екскурсію неможливо, не думаючи про бюджет і усі пов'язані проблеми. Очевидно, що дана екскурсія вимагає великих людських та матеріальних ресурсів, а отримання належної оплати від кожного екскурсанта буде ускладнено тим, що, по-перше, не кожен рівнянин це собі зможе дозволити, а по-друге, організація екскурсій на відкритому просторі не захищає від випадкових перехожих, які самовільно приєднуються до групи. Проте, будь-яка туристична діяльність передбачає отримання прибутку. Тому, організація театралізованої екскурсії повинна відбуватись за умови державно-приватного партнерства.

Аналіз екскурсійно-туристичного потенціалу Рівненського парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва показав значні ресурси для залучення туристів: підземелля, цікаві дерева та рослини, родове гніздо Любомирських, простора територія. Гарно організована театралізована екскурсія здатна привабити не лише рівнян, а й багато туристів.

Список використаних джерел:

1. Кравцова І. В. Садово-паркові ландшафти як об'єкти рекреації і туризму. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/229/1/Kravtsova.pdf> (дата звернення: 12.10.2018).
2. Литвак І. В. Пам'ятки садово-паркового мистецтва в системі туристичних маршрутів Хмельниччини. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/lytvak2.htm (дата звернення: 12.10.2018).
3. Поколюда М. М., Гладка О. Е. Перспективи використання парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Шарівка» (Харківська область, Україна) з метою розвитку туризму. *Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарного знання у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти* : зб. наукових праць. Ч. 2. Монреаль : ЦСП «НБК». Сєверодонецьк : вид-во СЧУ ім. В. Даля. 2016. С. 269–272.
4. Редько В. Є. Перспективи паркового туризму в Дніпропетровській області. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Економіка і менеджмент*. 2015. Вип. 13. С. 59–62.
5. Turystyczny szlak gniazd rodowych Lubomirskich. URL: <http://www.szlak-lubomirskich.stalowawola.pl/wstep.htm> (дата звернення: 12.10.2018).
6. Алексі Любомирський – всевітньовідомий фотограф з волинським корінням. URL: <http://www.hroniky.com/news/view/11984-aleksi-liubomyrskiy-vsесvitnovidomyi-fotohraf-z-volynskym-korinniam> (дата звернення: 12.10.2018).
7. Коротун С. І., Яковичина М. С. Формування навчально-пізнавальної мотивації засобами сучасної екскурсійної діяльності. *Університет і школа: перспективи співпраці* : зб. тез доп. всеукр. наук.-практ. конф., 19-21 квітня 2018 р. Рівне, 2018. С. 38–40.
8. Тетяна Яцечко-Блаженко. Рівне має дуже гарні туристичні перспективи. URL: <http://retrorivne.com.ua/tetjana-jacechko-blazhenko-rivne-maє-dуже-garni-turistichni-perspektivi/> (дата звернення 03.09.2018).